

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. А. В. Стасишин

(підпис)

“31” січня 2023 р.

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**„ОСНОВИ ВЕДЕННЯ ВЛАСНОГО ТА
СІМЕЙНОГО БЮДЖЕТУ”**

Дисципліна вільного вибору студента

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Основи ведення власного та сімейного бюджету». Дисципліна вільного вибору студента.

Освітній ступінь: бакалавр

"24" січня 2023 року 9 с.

Розробник:

Західна О.Р. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Смолінська С.Д. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Круглякова В.В. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н.

Програма навчальної дисципліни розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол від 24 січня 2023 р. № 6/1.

Завідувач кафедри
фінансового менеджменту, д.е.н., проф.

_____ Ситник Н.С.

"24" січня 2023 року

Затверджено Вченою радою факультету
Протокол № 7 від "31" січня 2023 року

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження програми навчальної дисципліни)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни:

планування власних доходів, доходів сім'ї, управління власними та сімейними видатками

Мета навчальної дисципліни:

планування та прогнозування власного та сімейного бюджету

Основні завдання:

- розглянути власний та сімейний бюджет: сутність, поняття, види, функції;
- виділити джерела формування бюджету сім'ї;
- розглянути основи планування власного та сімейного бюджету;
- ознайомитися з основними соціально-економічними показниками рівня життя сім'ї, їхньою динамікою і тенденціями;
- аналіз основних видів податків у сімейному бюджеті;
- провести порівняльний аналіз української та зарубіжної системи формування бюджету сім'ї.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Бюджетна система
Макроекономіка	Податкова система
Фінанси	Банківська справа
Гроші і кредит	Страховання

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної (ПР)
СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні

<p>допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК12. Здатність застосовувати теоретичний та методичний інструментарій для удосконалення механізму реалізації бюджетної політики, оцінки фінансової спроможності територіальних громад, інноваційних методів організації фінансових відносин суб'єктів господарювання та використання набутих знань при управлінні фінансами у різних галузях економіки.</p>	<p>зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної, податкової та митної систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>
---	--

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1	Законодавче забезпечення державної сімейної політики в Україні. Інститут сім'ї та його роль в суспільстві.
Тема 1	Сімейний бюджет: сутність, поняття, види, функції
Тема 2	Структура сімейного бюджету. Надходження.
Тема 3	Структура сімейного бюджету. Витрати.
Тема 4	Податки в сімейному бюджеті
Тема 5	Соціально-економічні показники рівня життя сім'ї
Тема 7	Моніторинг рівня фінансової грамотності населення та його оцінка в Україні

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1.

Законодавче забезпечення державної сімейної політики в Україні. Інститут сім'ї та його роль в суспільстві.

Поняття сім'ї як одного із найважливіших інститутів суспільства. Функції сім'ї. Форми сім'ї: моногамія, полігамія. Типи сім'ї. Показники оцінки окремих аспектів якості й умов життя сімей.

Особливості державної сімейної політики в Україні. Законодавча нормативно-правова база у сфері сімейної політики: Конституція України, Концепція державної сімейної політики, Державна цільова соціальна програма підтримки сім'ї, сімейний кодекс України, Кодекс Законів України про Працю.

Тема 2.

Сімейний бюджет: сутність, поняття, види, функції

Бюджет як розпис доходів і витрат держави, установи, сім'ї або окремої особи на певний термін. Бюджет - сукупність, маса фінансових ресурсів, коштів, якими володіє будь-який економічний суб'єкт (державна, підприємство або сім'я).

Сімейний бюджет як план регулювання грошових доходів і витрат сім'ї, що складається місячний термін. Види сімейного бюджету: спільний, пайовий та роздільний.

Основні функції сімейного бюджету:

- контроль за поточними фінансовими справами сім'ї шляхом збалансованого розподілу доходів і витрат.
- планування (полягає в розподілі фінансів за необхідними статтями витрат) і аналіз (оцінка витрат, їх необхідність, корисність та можливості повторювати витрати надалі).
- обмежувальна - змушує задуматися над можливістю і доцільністю тих чи інших витрат.
- регулююча (покликана відрегулювати доходи і витрати)

Тема 3.

Структура сімейного бюджету. Надходження.

Поняття і класифікація доходів сім'ї: Доходи від поточної діяльності, Доходи від активів, соціальні доходи, інші доходи. Характеристика окремих видів доходів сім'ї.

Необхідність прогнозування доходів сім'ї. Об'єкти прогнозування:

- доходи і витрати сім'ї;
 - капіталовкладення та інші форми інвестування;
 - кредити банків, одержані з метою здійснення інвестування;
 - поточні потреби сім'ї у грошових коштах і джерела їх покриття.
- Основні напрями, що впливають на збільшення доходів сімей.

Тема 4.

Структура сімейного бюджету. Витрати.

Поняття і види сімейних витрат. Суть і причини виникнення сімейних витрат. Потреби сімей.

Характеристика сімейних витрат. Класифікація сімейних витрат.

Прогнозування сімейних витрат.

Фінтех та особисті фінанси: як почати контролювати свої видатки.

Тема 5.

Податки в сімейному бюджеті

Історія поняття податок. Податок – елемент суспільного буття. Теоретичні аспекти оподаткування. Основні цілі і завдання оподаткування. Сутність і функції податків з населення: розподільча, фіскальна, контрольна. Види податків:

- прями і непрямі .
- місцеві податки і збори.
- податки з юридичних і фізичних осіб (щодо суб'єктів оподаткування);
- за цільовим призначенням податку (загальні, спеціальні).

Тема 6.

Соціально-економічні показники рівня життя сім'ї

Рівень життя сім'ї: здоров'я та охорона здоров'я, харчування, житло, домашнє майно, рівень культури, платні послуги, використання грошових доходів.

Основні показники, що характеризують рівень життя населення: грошові доходи (в середньому на душу на місяць); реальні грошові доходи; номінальна нарахована середня заробітна плата одного працівника; реальна нарахована заробітна плата одного працівника; середній розмір призначених місячних пенсій; реальний розмір призначеної місячної пенсії; прожитковий мінімум на одну особу в місяць; чисельність населення з грошовими доходами нижче прожиткового мінімуму.

Бідність, “межа бідності”. Концепції абсолютної і відносної бідності. Масштаби поширення бідності в Україні.

Малозабезпечені сім'ї. Система матеріального і соціального захисту сім'ї.

Житлові субсидії. Проблеми на шляху реформування соціального захисту.

Тема 7.

Моніторинг рівня фінансової грамотності населення та його оцінка в Україні

Сутність і необхідність підвищення рівня фінансової грамотності в сучасних умовах. Основні компоненти фінансової грамотності. Складові фінансової грамотності та їх характеристика. Моніторинг рівня фінансової грамотності населення в Україні.

Зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення та можливості його використання в Україні.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про концепцію державної сімейної політики : Постанова Верховної Ради України від 17 вересня 1999 року № 1063-XIV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063-14>.
3. Про затвердження Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. N 341. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/341-2013-п>.
4. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
5. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.1971. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
7. Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо виплати допомоги при народженні дитини» : Закон України від 17.03.2011 № 3164-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-17>.
8. Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо розміру допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування» : Закон України від 15.04.2008 № 269-17. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/269-17
9. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01 червня 2000 р. № 1768-III. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
10. Методика викладання фінансової грамотності: навч. посіб. / Т.О. Кізима, В.В. Письменний, С.Л. Коваль, Н.І. Карпишин та ін.; за ред. д.е.н., професора Кізими Т.О. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 200 с.
11. Сімейний бюджет: поради та планування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uainfo.org/blognews/1529828760-simeyniy-byudzhet-poradi-ta-planuvannya.html>
12. Складання сімейного бюджету – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://biznesua.com.ua/skladannya-simeynogo-byudzhetu/>
13. Логінова Т. В. Фінансова незалежність: перші кроки / Т. В. Логінова. // Економіка в школах України. – 2012. – №7. – С. 80.

14. Складаємо сімейний бюджет [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=3127061&cat_id=3127060
15. Розумні гроші. Фінансові історії родини Іваненків: Ощадливість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=3127061&cat_id=3127060
16. Фінансова грамотність : навч. посібник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с.
17. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; – К., 2019. – 272 с.
18. Основи планування сімейного бюджету: Методичний посібник / Кредитний Споживчий кооператив “Перший Далекосхідний” - с., 2005.
19. Цивільний кодекс України / Закон від 16.01.2003 № 435-IV : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
20. Психологія прийняття фінансових рішень (Анкета). URL: https://docs.google.com/forms/d/1Rignri8yW8XrYUDYMG1_XyкAmhwJz_KxAXfKd3Gnko/edit#responses.
21. Радзішевська Д.В. Підвищення фінансової грамотності населення України як один із пріоритетів державної політики на сучасному етапі URL: <http://academy.gov.ua>.
22. Сайт особисті фінанси - <https://simeinyi-budzhet.ua/tag/%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8/>
23. Податковий кодекс. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
24. Гудзь Т.П. Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Особисті фінанси» для студентів усіх спеціальностей. – Полтава: ПУЕТ, 2021. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua>. - Платформа дистанційного навчання ПУЕТ.
25. Вадим КУЦЯК ОСОБИСТІ ФІНАНСИ ЯК ПЕРВИННИЙ ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ. – URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18529/3/%D0%9A%D1%83%D1%86%D1%8F%D0%BA%20%D0%92..pdf>
26. Особисті фінанси. Як управляти і які інструменти використовувати? – URL : <https://vseprogroshi.com.ua/osobisti-finansi-yak-upravlyati-i-yaki-instrumenti-vikoristovuvati.html>
27. Ясинська Н.А. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ– URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/10.pdf
28. Статистичний щорічник України 2020. Офіційний сайт Державної служби статистики України (2020). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf
29. Сімейний бюджет на місяць – таблиця та шаблон– URL : <https://simeinyi-budzhet.ua/moneyandlove/simeinyi-budzhet/>
30. ютуб-канал українського юриста Мирослава Короля «Мільйонер за сім років»
31. ютуб-канал порталу «Мінфін»
32. Любомир Остапів. Любов та бюджет. Домашні фінанси для сімейних пар на шляху до фінансової свободи.

